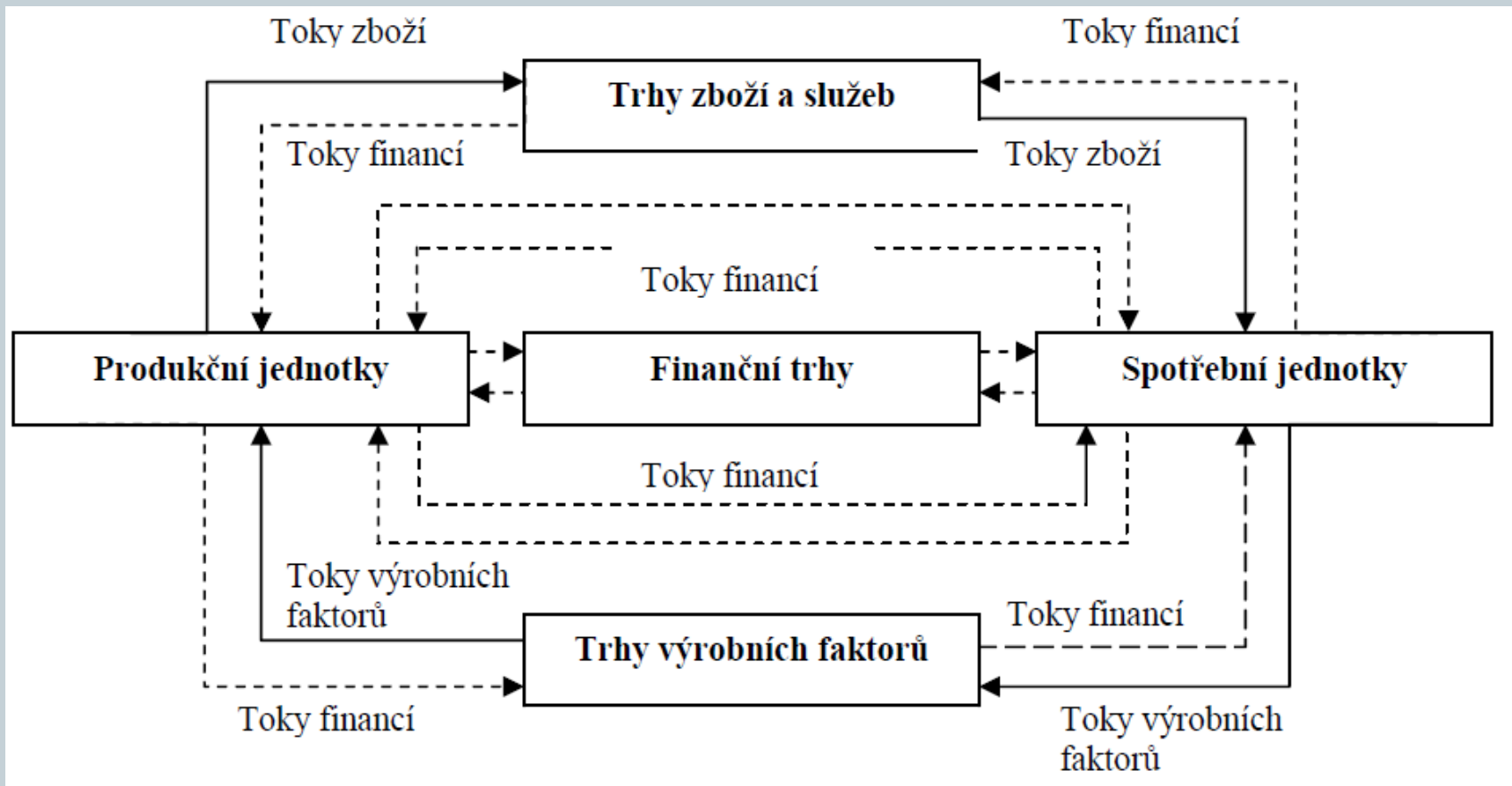

Harmonizace finančních trhů

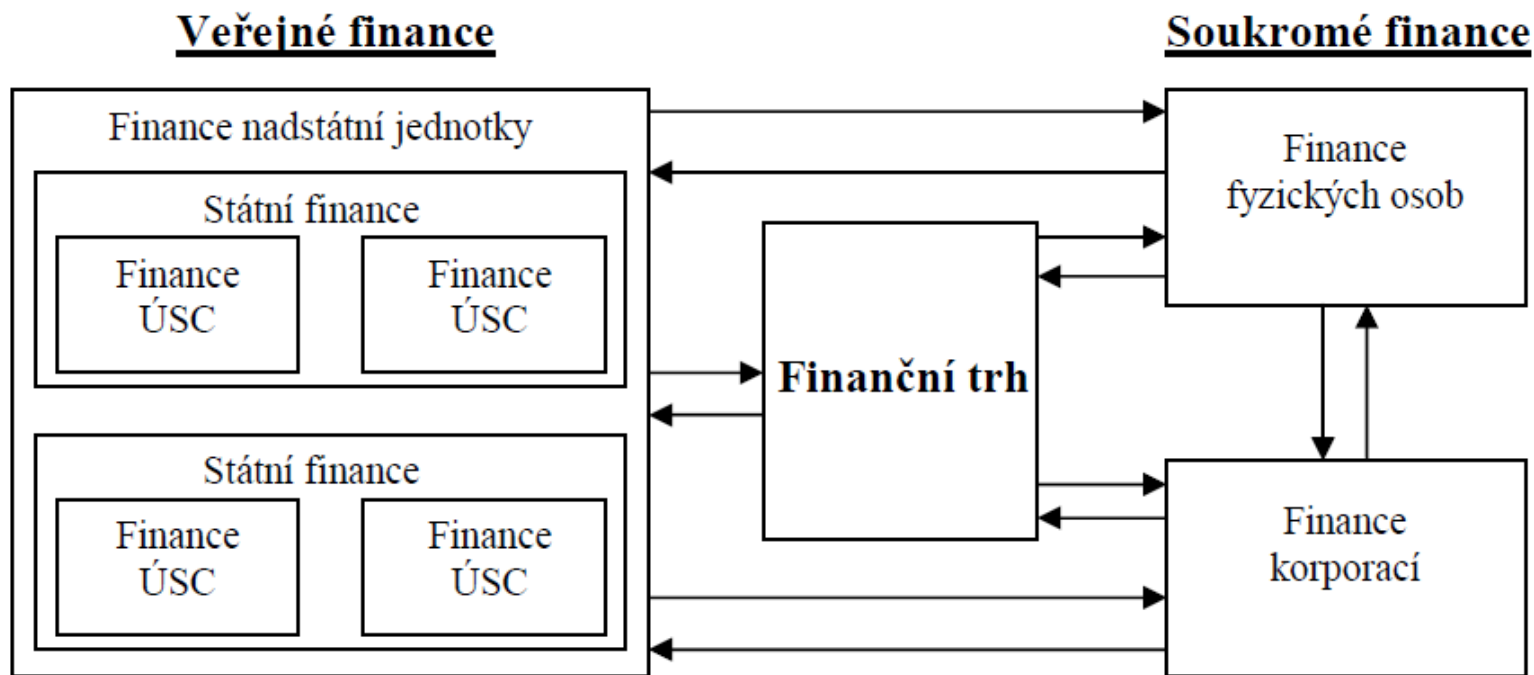

JUDR. ING. KRISTÝNA CHALUPECKÁ

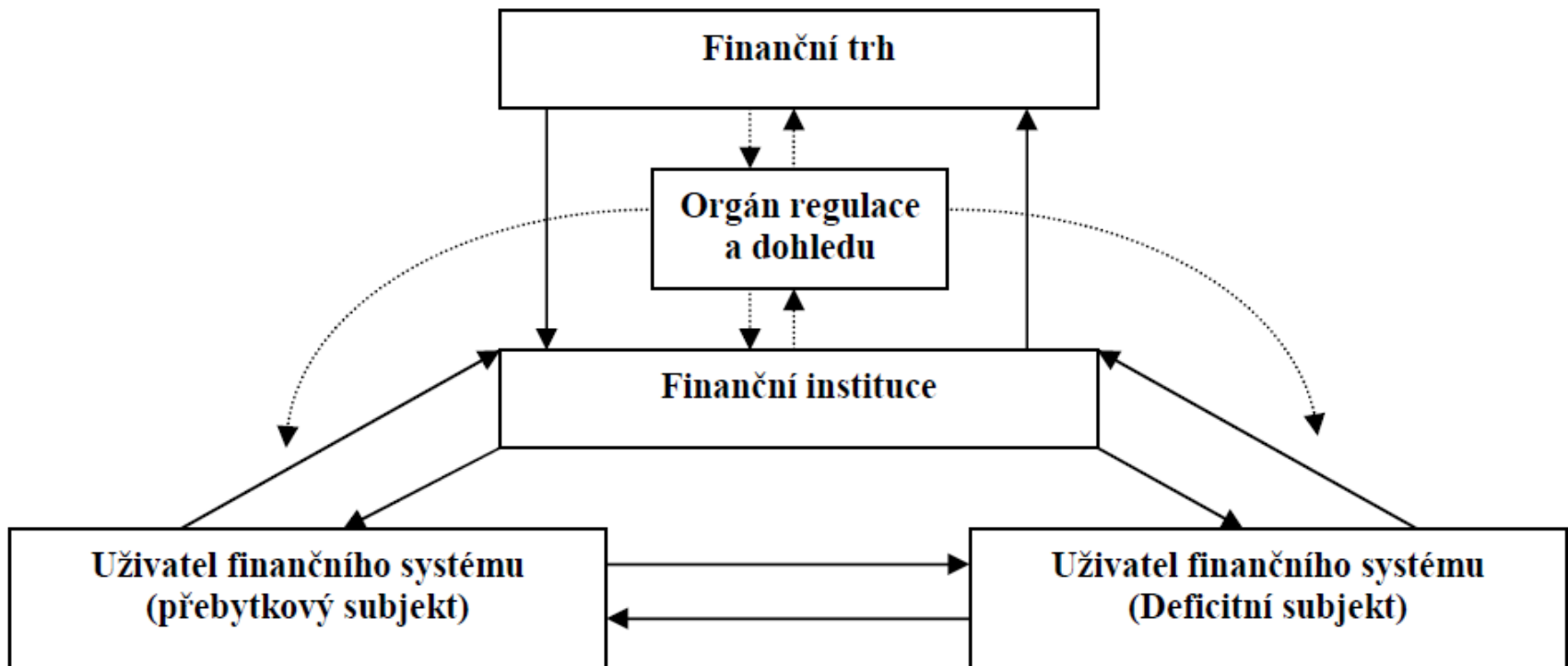
Ekonomický systém

Ekonomický systém z hlediska alokace finančních zdrojů

Finanční systém

Členění finančních trhů

- **trhy peněžní**

- trhy, na kterých doba splatnosti obchodovaných instrumentů nepřesáhne **jeden rok**,

- **trhy kapitálové**

- trhy, kde doba splatnosti obchodovaných instrumentů je delší jednoho roku. V rámci kapitálových trhů dále rozeznáváme,

- ✦ **trhy primární**, kde dochází k prvním zobchodování finančního instrumentu na finančních trzích. Hlavní funkcí primárních trhů je alokace finančního kapitálu na další investice
- ✦ **trhy sekundární**, kde se prodávají finanční instrumenty již zobchodované na trzích primárních.

Světové trendy v oblasti finančních trhů

- Globalizace
- Harmonizace pravidel
 - Regulace poskytování finančních služeb
 - Individuální regulace a dohled
 - Regulace nelegálních praktik v systému
- Koordinace a kooperace v rámci regulace a dohledu
- Deregulace finančních institucí a služeb
- Desintermediace
- Konsolidace finančních institucí na finančním trhu
- Zvyšování transparentnosti
- Elektronizace finančních trhů
- Zvyšování objemů obchodování na finančních trzích

Subjekty finančního trhu

- přebytkové subjekty - věřitelé
- deficitní subjekty – dlužníci
- finanční zprostředkovatelé
 - úvěrové instituce,
 - pojišťovny,
 - investiční podniky,
 - subjekt kolektivního investování do převoditelných cenných papírů nebo podnik podílející se na jeho činnosti.

Regulace nebo dohled nad fintrhem?

Regulaci (regulation) chápeme jako stanovení určitých podmínek a pravidel podnikání na příslušném úseku regulace. Tato pravidla mohou být zakotvena nejen v zákonných normách a podzákonných normách³²⁴ národního práva, ale také v právu evropském a mezinárodním.

Dohled (supervision) nad finančním systémem pak představuje kontrolu dodržování pravidel činnosti, včetně případného vyvozování sankcí při neplnění pravidel.

Důvody zvýšené regulace a dohledu

Jako základní důvody zvýšené regulace a dohledu, vycházející z jednotlivých typů tržních selhání, lze uvést

- **systemové riziko,**
- **riziko zneužití trhů,**
- **zneužití dominantního postavení a**
- **asymetrii informací**

K těmto tržním

selháním lze přiřadit ještě další dva důvody, a to

- **nedostatečná ochrana spotřebitele a jeho vkladů a**
- **riziko trestněprávní, zejména ve smyslu legalizace výnosů z trestné činnosti.**

Směr regulace a dohledu

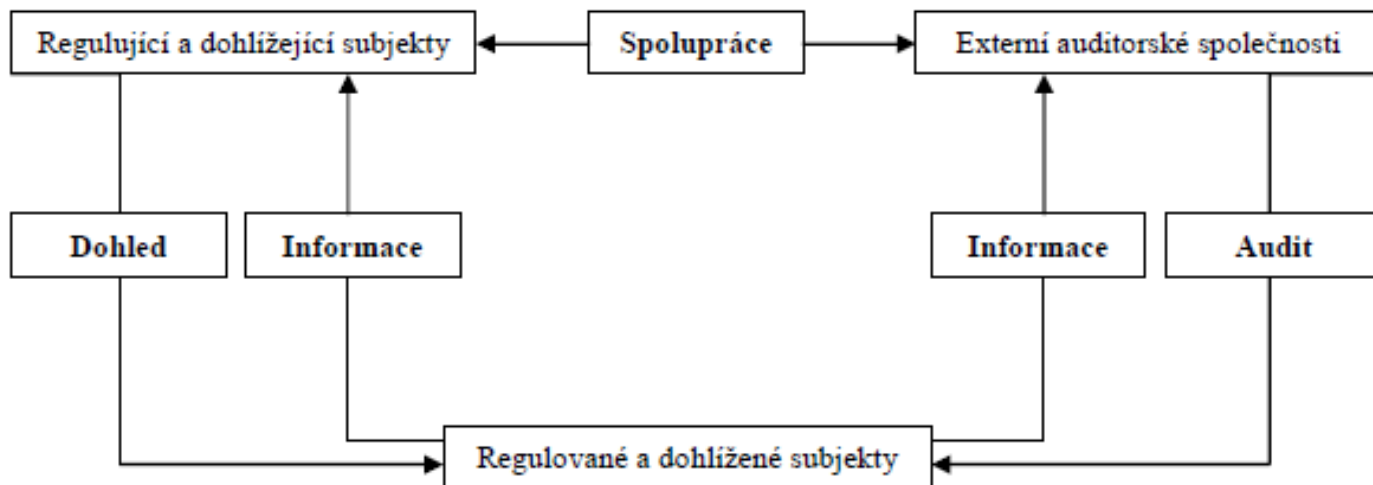
Dohledové aktivity nad finančním trhem by měly směřovat zejména do tří podstatných oblastí, a to

- systém licencování finančních institucí,
- zajištění ochrany vkladů,
- přiměřená formulace pravidel v oblastech kapitálové přiměřenosti a požadavků na řízení a kontrolu.

On site x off site dohled

Schéma č. 11 Systém výměny informací finančního dohledu

Finanční dohled

- **Sektorový model, resp. odvětvový model,**
 - formuje dohledovou strukturu, v níž jsou finanční regulace a dohled institucionálně uspořádány podle základních sektorů finančního zprostředkování (větší či menší míra oddělení dohledových institucí pro jednotlivé segmenty trhu, tedy bankovníctví, pojišťovnictví atd)
- **Funkcionální model**
 - v sobě zahrnuje řešení, kde finanční regulace a dohled sleduje ochranu jednotlivých funkcí finančního systému (tento model se opírá o typologii jednotlivých tržních selhání, proto odděluje ochranu investorů a spotřebitelů zaměřenou na férové využívání trhů, obezřetnostní regulaci a dohled, stabilitu finančního systému a ochranu hospodářské soutěže)

Co je to harmonizace? 😊

- Harmonizace x unifikace
- **Harmonizace práva** je činnost směřující k dosažení větší či menší podobnosti v právní úpravě mezi jednotlivými státy. Na rozdíl od unifikace nesměřuje k vytvoření stejného právního předpisu.
- Harmonizace v oblasti evropského práva souvisí především se směrnicemi, které určují výsledek, ale prostředky jeho dosažení ponechávají na vnitrostátní úpravě

Mezinárodní harmonizace

- „Dobrovolná“
 - Mezinárodní harmonizace na principu doporučení
- „Povinná“
 - Probíhající na úrovni EU zejména v intencích závazných právních předpisů

Finanční regulace a dohled

- **Úrovně dohledu**
 - Mezinárodní dohled
 - EU dohled
 - Národní dohled

Mezinárodní dohled nad fintrhy

- **System tří tzv. „Core principles“**
 - **Basilejský výbor pro bankovní dohled (BCBR) a Klíčové principy pro efektivní bankovní regulaci**
 - **Mezinárodní asociace orgánů dohledů v pojišťovnictví a (IAIS) a Klíčové principy pojišťovnictví**
 - **Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry (IOSCO) a Cíle a principy pro oblast kapitálových trhů a jejich regulace**
- **Napříč spektrem**
 - **Finančně-akční výbor proti praní špinavých peněz (FATF) a jeho 40 doporučení**

EU dohled nad fintrhy

- **Základní teze pro harmonizaci EU fintrhů**
 - harmonizaci finanční regulace prostřednictvím evropského práva, konkrétně prostřednictvím příslušných direktiv,
 - vzájemné uznávání těch národních pravidel, která nejsou harmonizována,
 - národní kompetence v oblasti výkonu dohledu a nově princip kontroly primárně domovským regulačním orgánem u bank působících ve více zemích EU,
 - předpoklad úzké spolupráce mezi národními regulátory.

Evropská regulace finančních trhů

Obecně k regulaci v rámci EU

- Primární prameny
- Sekundární prameny
 - Směrnice
 - Nařízení
- Judikatura ESD

Prameny regulace EU v oblasti fintrhů

- **Primární prameny**

- Smlouvy o Evropské unii a založení Evropských společenství.
 - ✦ V článku 49 - Oblast regulace finančního systému tvoří nedílnou součást volného pohybu služeb
 - ✦ v článku 56 odst. - jsou zakázána všechna omezení pohybu služeb a kapitálu mezi členskými státy a mezi členskými státy a třetími zeměmi
- Směrnice

Hlavní oblasti EU harmonizace v rámci fintřhů

- Poskytování finančních služeb
- Regulace a dohled nad finančními trhy
- Měnová regulace

EU regulace bankovníctví

- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES, ze dne 14. června 2006, o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/49/ES, ze dne 14. června 2006, o kapitálové přiměřenosti bank („**CRD směrnice**“),
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu („**PSD směrnice**“),

EU regulace pojišťovnictví

- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o zahájení a provozování podnikatelské činnosti v oblasti pojištění a zajištění („**Solventnost II**“),

EU regulace kapitálového trhu

- směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2004/39/ES, ze dne 21. dubna 2004, o trzích finančních nástrojů („**MiFID**“)
- směrnice Rady 85/611/EHS ze dne 20. prosince 1985 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů („**UCITS směrnice**“).

EU ochrana spotřebitele

- směrnice o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu
- směrnice o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku
- nařízení o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele.

EU boj proti legalizaci výnosů z TČ

- třetí tzv. **AML směrnice, 2005/60/ES** vydaná **Evropským parlamentem a Radou** dne 26. října 2005, o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu

EU dohled nad fintrhy

- Evropské dohledové orgány (ESA) v rámci Evropského systému finančních dohledových orgánů (ESFS)
- Východiskem pro změny
 - de Larosièrova zpráva
 - sdělení Komise „o evropském finančním dohledu“

EU dohled nad fintrhy od 1. 1. 2011

- Dohled nad finančním systémem na evropské úrovni tvoří zejména triáda výborů, a to
 - Výbor evropských orgánů bankovního dohledu (CEBS) nahrazený **Evropským orgánem pro bankovníctví** (European Banking Authority, EBA),
 - Výbor evropských dozorových orgánů nad kapitálovým trhem (CESR) **Evropským orgánem pro cenné papíry a trhy** (European Securities and Markets Authority, ESMA) a
 - Výbor evropských dozorových orgánů nad pojišťovnami a zaměstnaneckými penzijními fondy (CEIOPS) nahrazený **Evropským orgánem pro pojišťovníctví a zaměstnanecké penzijní pojištění** (EIOPA)

EU dohled nad fintrhy od 1. 1. 2011

- dva zcela nové orgány finančního dohledu, a to
 - **Evropský výbor pro systémová rizika (European Systemic Risk Board, ESRB)** pro obezřetnostní dohled nad finančním sektorem z makroekonomického pohledu
 - **Evropský systém orgánů finančního dohledu (European System of Financial Supervisors, ESFS)** pro obezřetnostní dohled nad finančním sektorem z mikroekonomického pohledu pravomoci výkonné jako příprava technických norem, řešení potenciálních sporů mezi národními orgány dohledu nebo zajištění shodného uplatňování příslušné legislativy ve všech členských státech EU.

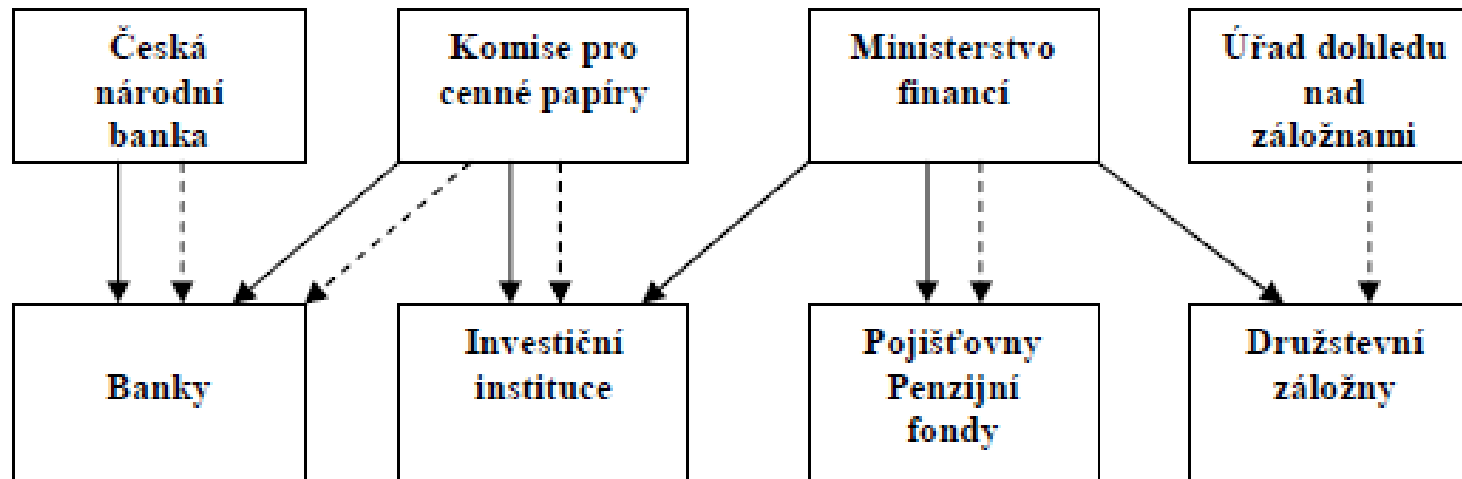
možné mezinárodní superregulátory k prevenci finanční krize

Integrace findohledu v ČR

- do 31. března 2006 – větší množství dohledových institucí
- Od 1. dubna 2006 – zcela integrován dohled nad finančním trhem v České republice – na základě zákona č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem, ve znění pozdějších předpisů.

Sjednocený dohled

Sjednocený dohled v ČR

V rámci strukturace integrovaného dohledu, který byl konsolidován v České do roku 2007 - **sektorový model**

- sekce bankovního dohledu,
- sekce dohledu nad pojišťovnami a
- sekce ohledu nad kapitálovým trhem,

Od 1. ledna 2008 **funkcionální model.**

- sekce dohledu nad finančním trhem,
- sekce regulace a analýz finančního trhu a
- sekce licenčních a sankčních řízení.